

BERKELEY, CALIF.

San Franciscon, tuon kuvannollisesti puhtaan neitosen, joka seisoo Golden Gate'n suulla, tämän ylviään kaupungin sydän on nyt perin pohjin liikuttettu. Liikutettu siinä määrässä, että sen miljoneeri majurikin on etunenässä hommaamassa avustusta erälle työläisten tyttärelle palkataksaan näiden repelöityä ruumista ja murskatuita sieluja. San Franciscon sydän on aina ollut antellaa ja ystävällinen ja vieraanvarainen. Näin kerskuu Annie Laurie usein kirjoituksissaan. Kiitospäivinä eräät ammattinyrkkipelurit kulettivat Howard kadulla pieneen taloon kolme tyttöä, joita he raiskasivat ja repivät ja pahoin pitelivät. Nyt on näiden uhrien luku noussut suureksi. Tyttöjä on estynyt kainous tuomasta ilmi sitä vääryyttä, mitä heille on tehty. Täällä Piedmondissa murhattiin viime kesänä eräs ruotsalainen palvelustyttö, jota sanottiin kovin kauniiksi. Murha jäi selvittämättä, murhaaja rankaisematta. Nyt on täällä Berkeleyssäkin pahoin pidetty erästä kouluttyttöä, Alamedassa on hyökätty naisen kimppuun, Daly Cityssä on hyökätty vanhan harmaahapsisen äidin kotiin, naista revitty ja räikähtetty. San Franciscon tapahtumat näyttävät olevan aivan pohjattomia, sillä joka päivä ilmestyy uusia uhreja. Tyttöjen vakutetaan olevan hyvistä kadeista. On yksi pelastusarmeijan kapteenin tyttökkin joukossa. Eräs Hanlee-niminen tyttö sanotaan olevan kasvatettu hyvässä kodissa ja saanut jonkun verran koulusivistystä. Eihän se auta sivistystä eikä kasvatus, kun joutuu raakalaisten käsiin. Nyt on kolme näistä naisten paholispöytäjä hirtetty Santa Rosassa, joka on noin 85 mailia täältä. Naamioituneet miehet hyökkäsivät vankilaan, hirttivät kolme miestä: Boyd, Tills ja Valenton. Voimakkaalla autolla olisi tuon joukon pitänyt tulla San Franciscosta Santa Rosaan ja panna toimeen tuon kamalan työn. Ympäristön päivälehdet on täynnä kuvia noista tapahtumista, yksinpä kuva kuin miehet ripputuvat puun oksassa, jossa kuolemaltaan sovittivat tekemänsä yhteiskunnallisen rikoksen; sillä mitä sinä olet kylvänyt, sitä sinä myöskin saat niittä. Nämä kolme olivat entisiä rikosvankeja. Yksi miehistä ollen syntynyt lähellä sitä paikkaa,

jossa tuli hirtetyksi. Hirttäjän sanotaan olleen taitavia; ja silmukka oli oikein valmistettu niin kuin sellainen tekee joka tietää. Tuon kamalan teon toimeenpanjoita ei löydy tietysti mistään, mutta San Francisco on todellakin nyt liikuttettu ja siellä tehdään puhdistusta. Kolmesataa työläistä on jo vangittu, työtöntä nimittäin. Mene työhön, tahi linnahan, eli lähde pois kaupungista. San Franciscon vieraanvaraisuus ei ylety kaikille kovin ystävällisenä. Etelä puolen San Franciscon poliisivoimaakin ehkä muutetaan, sillä kiitospäivinä sieltä kuului huutoja naapurien puheiden mukaan, vaan poliisit eivät kuulleet niitä. Tämä rengas on toiminut siis jonkunlaisen suojeluksen alaisena, kuten näyttää. Muutamia hirtetään, toisia pannaan linnahan. Poliisivoimaa vahdetaan. Käräsinelle annetaan hukan balsamia haavoihinsa ja työtöntä työläisiä häytetään. Hienojen rouvien ja neitosten sydänkielet ovat värähtäneet, kun camoflaasin alta pilkistää hukkan todellisuutta ja he ovat ryhtyneet puhdistushommaan perinpohjaiseen, niin sanotaan. Koukkuja pidetään, puhutaan kaunista sanoja, tuomitaan Hoodlumia, mutta todellisiin asiaan juurii ei kosketa. Ei, he eivät uskalla, he ovat siihen liian arkoja, he eivät tahdo olla kanssariikollisia noitten kurjuuden kuluun syöstyjen ihmisten kanssa. Ei, sillä he ovat mielestään henompaa savea. Mitäpä, jos kuvittelemme, eikö näiden nyt hirtettyjen miesten äidit kerran lasten pienokaisina ollessa toivoneet heistä hyvää. Eivätkö äidit rakkaudella ja lämmöllä koittaneet silloin heitä ohjata ja suojella. Eikö äiti toivonut pojastaan ja tyttärestään kaunista ja hyvää, vaan oliko yhteiskunnallisen rikosten sārja jo niin pitkällä, että hän kiroi elämänsä jatkajan. Mutta sitä en usko, se ei ole mahdollista äidille, luonnolliselle rakastavalle äidille. Hän tahtoo istuttaa lapsiinsa puldasta ja kaunista ja hyvää. Mutta kaikki tämä yhteiskunta näille ihmisille tilaisuuden olla ihmisiä? Ei sitä se ei tehnyt. Istutettiin heidän mieliinsä kunnioitusta naista kohtaan? Ei! Heitä ei ole turvassa harmaahapsiset vanhukseltaan, sillä heitä oli tukahduttu ja kuolettu kunnioitus kaikkein pyhintä, suurinta ja korkeinta kohtaan ja heistä

tuli häväisijöitä, sen sijaan, että he olisivat käsivarsillaan suojanneet äitejä ja tyttänsä, noilla voimakkailla käsillä. Niin, heistä tuli ryöstäjiä ja yhteiskunnallisen rikoksen rankaisemiseksi tehtiin toinen rikos, yhtä julma, ja camoflaasi virkakunta peesee kätensä. Asiat jäivät ennalleen ja työläisten tyttäriä katoaa. Pakkovaallalla pidätetyt, hillityt valstot puhkeaa eslin jälleen, yhtä hirveänä niin kaupan kuin tapahtuu ihmisten ihmis-oikeuksiinsa pääseminen.

Hilma Nylund.

MONESSEN, PA.

Eletään sitä täälläkin, vaikka ei ole Toverittaren palstoilla mitään eilon merkkiä pitkään aikaan näytetty. Niin, ilmatilaisuuksia on ollut joka lauuantailta. Isompia menneitä huveja voi mainita, vuosijuhlat 6 ja 7 päiväni marraskuuta, silloin näyte-mäseuramme näytteli kappaleen "Hehkuva tulivuori", kappale on kuvauksena Suomen loukkasodasta. Yleisöä olikin haallime silloin aivan täysi ja kaikki jännityksellä katselivat sitä tuskaa, kurjuutta ja taas kuitenkin pakolaisenakin uutta elämän intoa, mitä kappaleessa kuvataan. Tämän laatuksia kappaleita kyllä kannattaa katsella.

Toinen harvinaisen tilaisuus oimella viime lauuantaina 11 päiväni joulukuuta, silloin teki Warrenin, O'hion s. s. osaston soittoakunta konsertti matkan tänne, joukko muitakin tovereita tuli heidän mukanaan tänne tervehtimään entisiä tuttaviansa, täältä kun kaksi kolme vuotta sitten muutti paljon suomalaisia Warreniin. Kyllähän tuollaiset vierailumatkat olisivat virkistävää, vaan tulevat kuitenkin kalliiksi, kun matka on niin pitkä.

Perustettiin tänne Monessenin ompeluseuranakin, tässä pari kuuta taaksepäin. Näytöseuran toiminnasta oli ensimmäiset huuskat ilmatat neljäntenä päiväni tätä kunta, yleisöä vain oli saapunut vähänlaisesti tähän tilaisuuteen. Kyllä se niin on, että saman asian eteen me työtä teemme, vaikka näin eri ryhminäkin. Ompeluseura otti jonkun viikon loman, vasta joulun jälkeen ruvetaan käsitöitä tekemään. Saapukaa kaikki naiset sitten haallille, kun näette ilmoituksen akkunoissa, silloin jae-

taan käsityöt ja myös siellä saa kuopin kuumaa kymmenellä sentillä.

Ikävä tapaus sattui kansalaiselle me Sam Antilalle 9 päiväni tätä kuuta, kun talo ja kaksi lasta paloi, lapset olivat 5 ja 3 vuoden vanhoja, he olivat alakerrassa leikkimässä. Helldän äitinsä ollessa yläkerrassa 4:n kuun vanhan lapsen kanssa neulomassa. Hän ei huomannut mitään ennen kuin alakerta oli jo aivan tulien vallassa, sillä alhaalta ei ollut kuulunut mitään ääntä. Sieltä sitten raunioista löydettiin hillityneet ruumiit. (Myöhästyneet ilmapuhvit jätettiin pois. — Toim.)

PENNELVILLE, N. Y.

Tältä perukalta tuskin on ennen ollut kuuluisia Toverittaren palstoilla, sillä täällä ei vielä monta vuotta ole suomalaisia asustanut. Viime keväänä muutti tänne maata viljelemään useampikin suomalaisia perheitä keskivaltioista.

Mitä ollakkaan, pitkäksi alkoi aitta tulla, kun ei mitään toivua väli-aikoina ollut. Jokainen kaipasi jotain hommaa yhteisen asian eteen. Niinpä toveri Valkonen lähetti kun lähetettiin ilmoituksen Työmies lehteen, että paikkakunnan suomalaiset kokoontuisivat Valkosen ja Kiven asunnolle, että jotain agitatsioonityötä alettaisiin suomalaisten keskuudessa. Ilmasta huolimatta, vaikka se oli tuulinen ja sateinen, kokoontuivat kaikki ne paikkakunnan suomalaiset, jotka katsoivat kuuluvansa työväenluokkaan. Alettiin keskustella nykyisestä tilanteesta ja niin päätettiin perustaa Pennelvilven suomalainen kehityseura.

Seuraan liittyi heti jäseniksi 19 henkilöä. Toivon kestävyyttä ja tarmoa vtiemään eteenpäin tätä alettua agitatsioonityötä. Johtokunta ja toimihenkilöt on valittu ja jäsenmaksut kannettu. Päätettiin tämän talven ajan pysyä itsenäisenä seurana, että saadaan koottua jonkun verran aineellisia varoja, että voisimme perustaa osaston. Huvitomikunta lupasi hommata jouluna hauskan illanvieton. Kokouksen lopussa keskusteltiin farmarien osuustoiminnasta ja lopuksi laulettiin työväen lauluja.

Hellen.

Tilaa Toveritar!

tiikassta ja Ida Kantanen naisten toiminnasta työväenliikkeessä kunnallisella alalla. "Puhuja selosteli, minikälaisilla toiveilla työläisnaiset menevät ottamaan osaa kunnallisvaaleihin; ei suinkaan siinä luulossa, että ne pikkuparannukset, joita siellä mahdollisesti saadaan, olisivat sellaisia, joihin on tyydyttävä ja senvuoksi unohdettava sosialistinen päämäärä. Ne ovat vain pieniä lievennyksiä työväen raskaaseen elämään. Puhuja kuvasi miten kunnallinen köyhäinohito on surkuteltavalla kannalla ja miten räikeästi tässäkin luokkavastakohtat ovat näkyvissä. Verotuskysymys on myöskin järjestetty varakkaiden etua silmälläpitäen; verotetaanhan työväkeä niin raskaasti, että sen on miltei mahdoton enää elää, kun ottaa huomioon nykyisin vallitsevat palkkasuhteet. Työväelle ei saisi nykyisin asettaa mitään veroja maksettavaksi; sensijaan olisivat verot otettavat varakkaimmilta luokilta. Työväen elintason kohottamiseksi on ainoana keinona pidettävä sitä, että saadaan työpalkat korotetuksi siihen määrään, että työväki tulee ostokykyiseksi. Asutokysymystä emme myöskään voi saada ratkaistuksi tyydyttävällä tavalla ennenkuin työväki saa valtiollisen sekä kunnallisen valan käsiinsä; silloin se vastaa voi järjestää kaikki työväen kysymykset köyhälistön toivomusten mukaisesti".

Senjälkeen esitti Sofia Pyrkkö sos. dem. Naisliiton alustukset ja ponnit kunnallisvaaleihin.

Puhuja Ida Kantanen esitti myöskin ponnit samasta asiasta, jotka yksimielisesti tulivat hyväksytyiksi.

Lahdessa on myös pidetty suuria naisten kokouksia samasta kysymyksestä. Hyväksyttiin sosialististen naisten ponsiesitykset. (Ei sos.-dem.)

Naiset lakossa Turussa. — Kolmekymmentä nais työläistä Turun rautatien itäisen aseman vaunujen purkaustöissä on mennyt lakkoon. Keskimääräinen tuntipalkka heillä on ollut kolme markkaa. Kun heille ilmoitettiin, että palkkoja tullaan alentamaan, päättivät naiset lakkoutua.

Suomen lehdissä kerrotaan, että asutokurjuus Suomessa on suuri. Asutopula on suurempi kuin missään muualla sivistysmaissa. Helsingissä on yksihuoneisten asuntojen prosenttiluku noin 74,5; Englannissa sensijaan tällaisia asuntoja on 13 prosenttia, Köpenhaminassa 10,7 prosenttia, Ruotsissa, Tukholmassa, 22 pros., Saksassa 15 pros., Amsterdamissa 11 pro. jne.

Mailman ympäri kuljetetut lapset pääsevät viimeinkin kotimaahansa. Suomesta tulleissa tiedoissa sanotaan, että Neuvosto-Venäjä Amerikan lähetiläs Santeri Nuorteva on ollut Rajajoella vastaan näitä pakolaislapsia. Heitä jo siirrettiin rajan yli Venäjän puolelle 136. Pietarin lehdet ovat kirjoittaneet paheksuvasti si-

tä, kun lapsia on pidätetty näin kauan Suomessa.

Venäjäällä on äskettäin juhlittu kirjailija Leo Tolstoin kymmenvuotismuistoa. Eräänä synkkänä syysyönä jätti tämä ihmisystävä kotinsa Jaana ja Poljanan ja halusi viettää loppuikänsä erakkona. Pakomatallaan Tolstoi vilustui ja jäi sairaana erälle Tulan ja Moskovan väliselle asemalle, jossa hän kuoli marraskuussa kymmenen vuotta sitten.

No niin. TOVERITAR lähtee viimeistä kertaa tänä vuonna katsomaan ystäviään ympäri laajan Amerikan mantereen ja jopa pääsee taas perille Suomessakin. Nyt se lähtee matkalle suurimmalla painomäärällä kuin milloinkaan ennen koko elinjäljään. Ollaan jotenkin lähellä sitä päämäärää, johon on kauan pyritty. Kukaties tulevan vuoden ensimmäinen numero voidaan painaa punavärillä kymmentuhantisena painoksena. Nyt jo kuulee monen sanovan, että "kyllä se nyt meni siihen kymmeneen tuhanteen". Niin, ja me Toverittaren ystävät sanomme, että kyllä se nyt siihen meni! On joskus ollut vähän väittelyä siitä, onko Toveritar, eli toisin sanoen erikoinen naisten lehti, lainkaan tarpeellinen? On paljon henkilöitä, jotka ovat sitä mieltä, että naiset saavat tyytyä lukemaan samoja lehtiä kuin miehetkin, eivätkä lainkaan tarvitse erikoista lehteä. Tässä ei ole tilaa puhua siitä laajasti. Sanonpa-

han vain muutaman sanan. Naiset ovat toiminnallaan näyttäneet, että me tarvitsemme sellaisen lehden kuin Toveritar. Lehden tilaajamäärän kohominen on siitä parhain todiste. Lehden sisällöstä pitäkäämme yhteisiä voimin huolta. Toimitus kernaasti ottaa huomioon Toverittaren sisällöstä lausutut toivomukset ja puolestaan tekee sen, mitä kykenee, tyydyttääkseen lukijakuntaa. Loppujen lopuksi lausun toivomuksen: **Älä innostu lehden levitytyössä laimentuko, vaan tulevana vuonna yhä vireämmin rynnätkään eteenpäin!** Kun jokainen yhä edelleen tekee parhaansa yhteisen asiamme hyväksi, ovat saavutukset ensi vuonna tähän aikaan vielä suuremmat.

Kaikkille Toverittaren lukijoille lausun vilpittömät kiitokset siitä avustuksesta ja suosiosista, jota olen saanut osakseni tällä ajalla, kun olen ollut palveluksessaanne. Toivon yhteisymmärrystä edelleenkin.

Toveriuudella,

H. M.

JOULULAHA ON POSTITETTU
KAIKILLE PUNASEN ARMEIJAN JÄSENILLE.

Punaseen armeijaan ei merkittävästi uusia jäseniä, mutta lahjoja jae-taan niin kauan kuin niitä riittää, kaikille Toverittaren uusille tilaajille. Toverittaren joululahja on Toverittaren kalenteri vuodelle 1921.